

Poezie (v) pohybu / poesie (ve) zvuku

Světlo. Zvuk. Pohyb. Aby rostlina vykvetla, potřebuje vláhu, člověk stimulaci. Stonek a nohy se boří do lepkavé životodárné hlíny, z níž vyroste obojí, a průtrž zrní neúprosně zasypává odtikávající život. Tři postavy stylizují poslední etapu života ruské spisovatelky **Mariny Cvetajevové**. Multimediální experiment **Poiésis** olomouckého souboru **Divadlo na cucky** poutá všemi a všechny smysly- objevuje, klame tělem a na půl hodiny zatmívá realitu. Není to poprvé, kdy režisér Jan Žůrek sáhl po poezii. V roce 2004 získala inscenace Kolář/Ž, neví kam jdem? ocenění Laureát Wolkrova Prostějova, tehdy s režisérem Lukášem Večerkou, pozdějším studentem JAMU. V roce 2007 následovala HRA – variace na téma úzkost. Inscenace vycházela z textů Jiřího Ortena a Vladimíra Holana. A před rokem soubor seskládal Poiésis (krajinné tableau), tehdy narazil na Cvetajevovou poprvé. Kromě jejich básní použili ještě texty F.Wedekinda či S. Kane. Soustředění se pouze na jednu literární veličinu se zdá být dobrým zcelujícím postupem.

arché tančí

Sít'ovitá plachta rozděluje jeviště na dvě nezávislé reality. Jedinou platnou hodnotou je cit, pocit a dojem, který rozhodně není prvotní. Tanečnice Hana Košíková rozpohybuje prostor za plátnem hned na začátku svým dialogem s konví, kdy se zdá, že se její ruce pohybem zmnožily a uchopily zastíněný prostor. Ze svého oblečení se svléká jako had z kůže. Kropí se z konve - konev zalévá nejen ji, ale později i narcis, vytažený z konve. Narcis symbolizující Cvetajevovou.

festival barev

Marina Cvetajevová (Dominika Šindelková) na začátku ve žlutých šatech předčítá své milostné básně a dopisy sedě oblečenému Borisi Pasternakovi (Zdeněk Vévoda). Milenci si pouze píšou, nikdy se nesetkali, ale i tato konverzace je pro každého z nich stimulací ke psaní. Nedefinovatelná postava Bary Voráčové, útržkovitě se projevující jako Mariino alter ego, se přidává tu na Borisovu, tu na Mariinu stranu. Provází Cvetajevovou celým jejím životem, žluté triko a červená sukně, předznamenává Mariinu zkázu. Poté, co se Cvetajevová musela nedobrovolně odstěhovat z Moskvy na venkov, kde umývá podlahy, se jako postava převlékne ze žluté do rudých minišatů.

Neustálé přeskokování z postavy do jiné postavy, která stojí „nad“ dějem a čte faktické údaje o Cvetajevové, ale působí hekticky samoúčelně stejně jako hereččino svlečení na tilem, i když je decentní a podsvícené. Dominika Šindelková svým hereckým projevem na sebe samoúčelně a zjištně lepí všeho oči diváků. Její exhibicionisté číslo touto nahotou nekončí, jen klesá.

přiznání

Při vstupu do sálu je symbolicky roztržena plachta, vstupujeme do míst, kde neplatí naše zákony vesmíru. Jan Plíhal laškuje s akustikou prostoru a možnostmi ozvučení. Nechává

zaznít Rachmaninova, ale neopouští ani od zesílených zvuků reality- vrzání podlahy, dopady či sypání zrní. Mikrofonové ozvučení je přiznané – herečky rozestavují aparáty na svá místa až po začátku představení. Jaké je to pak pro Báru překvapení, když mikrofon objeví a postraší hlasitým výkřikem ostatní na scéně.

Inscenace je roztržena na fragmenty obrazů. Instantní využití nejrůznějších zvukových efektů, promítání a pohybově rychlých akcí je zalito emocemi. Rychlé střídání nabitých situací, nenechává odpočinout.

Narcis, symbol Cvetajevové, vykvétá jen ze začátku a na konci, kdy je kytko zasazeno do hlíny a pohřbena pod jevištěm.

Režisér, víceletý degustátor divadla poesie, si sám nespíš není jistý formou a tím, co chce inscenací sdělit. Je to vzpomínkové představení, nebo režisérovy imaginace při předčítání Cvetajevových básní? Vjemově plné obrazy překřikují citový obsah Mariiných básní. Mnoho podnětů na scéně působí mnohdy změteně a rozpolcuje experiment na střípky. Bohužel střípky různých materiálů. Zní se smísí s hlínou a vodou za vzniku neidentifikovatelné rozčvachtané hmoty, ze které možná vzejde něco časem a inspirací. V uších zní ještě týden poslední báseň inscenace a rozhodně to není jejím zmnoženým efektem ani časovým položením. Pořád se někdo ztrácí/byl tu, zatím dál je svět bez něho/jednou se i já takhle ztratím/z povrchu zemského... Snad se neztratí i tohle „dílko“ nebo jejich další.

Poiésis (Marina Cvetajevová), Divadlo na cucky, režie: Jan Žůrek, dramaturgie: Dominika Šindelková, hrají: Dominika Šindelková, Barbora Voráčková, Zdeněk Vévoda, premiéra: 19. 02. 2009